19.3.2025

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Lausuntopyyntö hallituksen esitykseksi eduskunnalle mikroliikkumista koskevaksi lainsäädännöksi, HE 12/2025 vp

Vanhusasiavaltuutetun lausunto

Vanhusasiavaltuutettu on itsenäinen ja riippumaton viranomainen, jonka lakisääteisenä tehtävänä on edistää ikääntyneiden asemaa ja heidän oikeuksiensa toteutumista. Osa tätä tehtävää on seurata lainsäädännön kehittämistä ja toimeenpanoa sekä yhteiskunnallista päätöksentekoa ja arvioida niiden vaikutuksia ikääntyneisiin. Tarkastelemme hallituksen esitystä ikääntyneiden ihmisten näkökulmasta.

Huomiot esityksen tavoitteista

Esityksen tavoite parantaa liikenneturvallisuutta ja liikenteen esteettömyyttä on kannatettava. Sääntelymuutoksilla todetaan tavoiteltavan parannusta erityisesti liikenteessä heikommassa asemassa olevien tienkäyttäjäryhmien turvallisuuteen. Kuten esityksessä todetaan, mikroliikkumisen vaarat kohdistuvat erityisesti liikenteen suojattomiin tienkäyttäjiin, kuten jalankulkijoihin ja pyöräilijöihin. Lainsäädännöllä tulee turvata erityisesti liikkumisesteisten, näkövammaisten, ikääntyneiden ja lasten turvallista liikkumista. Liikenneturvallisuuden parantamiseen liittyy myös koetun turvallisuuden parantaminen. Kuten esityksessä todetaan, pelon tunne voi vaikuttaa esimerkiksi iäkkäiden mahdollisuuksiin liikkua.

Suomessa on noin 1,3 miljoonaa 65 vuotta täyttänyttä henkilöä. Mikroliikkumisella ja siihen liittyvillä säädöksillä on suuri merkitys ikääntyneiden sujuvan, esteettömän liikkumisen ja turvallisuuden kannalta.

Kilometreissä mitattuna eniten jalan liikkuvat 65–74-vuotiaat (Väyläviraston ohjeita 34/2022 Jalankulun suunnittelu).

Esteetön liikkuminen tukee osallisuutta ja osallistumismahdollisuuksia sekä ylläpitää ikääntyneiden kävelykykyä ja ehkäisee liikkumiseen liittyvien ongelmien syntyä. THL:n FinTerveys -tutkimuksen mukaan puolen kilometrin kävelyssä oli ongelmia yli puolella yli 80-vuotiaista miehistä ja peräti yli kahdella kolmasosalla saman ikäisistä naisista. Tämä tarkoittaa sitä, että monen jalankulkijan kävelyvauhti on tavanomaista hitaampaa. THL:n FinTerveys -tutkimuksen mukaan liikkumiseen tarvittavien apuvälineiden käyttö on yleistä ikääntyneillä. Yli 70-vuotiaista miehistä liikkumisen apuvälinettä käytti 15 prosenttia ja saman ikäisistä naisista 21 prosenttia.

Vanhusasiavaltuutettu, PL 24 Valtioneuvosto
puhelin: 029 566 6900
Sähköposti: vanhusasia@oikeus.fi
www.vanhusasia.fi

Lisäksi näkö- ja kuulovaikeudet lisääntyvät iän myötä ja esiintyvät usein samanaikaisesti. Iäkkäiden määrän kasvaessa lähivuosikymmeninä on yhä tärkeämpää rakentaa esteettömiä ja turvallisia asuinympäristöjä ja edistää turvallisuutta liikenteessä.

Ikääntyneiden ihmisten näkökulmasta suurimmat ongelmat ovat väärin pysäköidyt sähköpotkulaudat sekä sähköpotkulautailijoiden törmäykset jalankulkijoiden kanssa tai niihin liittyvät riskitilanteet. Vanhusasiavaltuutettu kannattaa kaikkia toimia, jotka mahdollistavat esteettömän liikkumisen sujuvasti ja turvallisesti.

Huomiot esityksen vaikutusten arvioinnista

Vaikutusten arviointia koskevassa luvussa todetaan esitetyillä muutoksilla voitavan vähentää liikenneonnettomuuksia, esteettömyysongelmia ja vaaratilanteita liikenteessä sekä että ehdotetuilla toimenpiteillä vaikutetaan erityisesti liikenteessä heikoimmassa asemassa olevien henkilöiden, kuten vanhusten ja liikkumisesteisten, turvallisuuteen. Tätä vanhusasiavaltuutettu pitää erittäin kannatettavana. Esityksessä todetaan, että koettu turvattomuus voi haitata vammaisen ihmisen mahdollisuuksia liikkua itsenäisesti. Näin on myös iäkkäiden kohdalla.

Muita huomioita esityksestä

Esityksessä on kiitettävästi tuotu esiin liikenneturvallisuutta parantavia seikkoja ja liikenteen esteettömyyden edistämistä. Esityksessä on myös monessa kohdin arvioitu muutosten vaikutuksia myös ikääntyneiden ihmisten kannalta, mitä vanhusasiavaltuutettu pitää erittäin tärkeänä.

Helsingissä, maaliskuun 19. päivänä 2025

Päivi Topo, vanhusasiavaltuutettu

Elisa Virkola, asiantuntija